
Saksnr: 2021/52529-1
Saksbehandlar Tom Arne Steinstad
Dato: 26.10.2021

Til: Hovudutval for samferdsel og mobilitet

Frå: Avdelingsdirektør mobilitet og kollektivtransport

Bankkort som betalingsmiddel i buss – status Hordaland

Samandrag

18. juni 2020 vedtok fylkesutvalet å fase inn bankterminalar som betalingsmiddel i busskontraktene i Hordaland (PS 141/2020). Dette som ein del av det pågåande arbeid med forenkling, modernisering og effektivisering av salskanalar og betalingsmåtar som legg til rette for mobilitetssatsing i framtida og i tråd med utviklinga nasjonalt og internasjonalt.

Når bankterminalar blir tatt i bruk på bussane vil kundane kunne betale kontaktlaust med betalingskort. Samtidig gir bruk av betalingskort nye moglegheiter, og det blir planlagt for vidare utvikling der betalingskort kan vera eit reisebevis. Dette stiller høge krav til sikre løysingar.

Nødvendig utvikling blir ferdig før nyttår. Utrulling blir planlagt å starte i januar 2022.

Notat

Bankterminalar som betalingsmiddel i buss

Bankterminalar er ein del av pågåande forenkling, modernisering og effektivisering

18. juni 2020 vedtok fylkesutvalet å fase inn bankterminalar som betalingsmiddel i busskontraktene i Hordaland (PS 141/2020). Dette som ein del av det pågåande arbeid med forenkling, modernisering og effektivisering av salskanalar og betalingsmåtar som legg til rette for mobilitetssatsing i framtida og i tråd med utviklinga nasjonalt og internasjonalt.

Kontaktlaus betaling på buss blir tatt umiddelbart i bruk

Når bankterminalar blir tatt i bruk på bussane vil kundane umiddelbart kunne betala kontaktlaust med betalingskort frå selskapa Visa, Mastercard, Eurocard og American Express, eventuelt ved hjelp av telefon (til dømes Applepay og Googlepay).

Ved godkjent transaksjon leverer sjåfør ut papirbillett som eit kombinert reisebevis og kvittering tilsvarande som ved bruk av kontantar.

Bruk av bankterminalar og betalingskort gir nye moglegheiter

Ut over betaling gir bruk av betalingskort fleire nye moglegheiter. Ein viktig del av arbeidet med innføring av bankterminalar har derfor vore å legge til rette for framtidige moderne reiseopplevingar.

Det blir planlagt for ei vidare utvikling der betalingskort kan vera eit gyldig reisebevis, og ein fysisk billett dermed blir overflødig. Betalingskort som reisebevis skal vera ei løysing som er uavhengig av om ein kunde har kjøpt billetten om bord i eit transportmiddel, i nettbutikk, i app eller på ein haldeplassautomat langs Bybanen, og vere ein del av eit digitalt økosystem med samanhengande tenester. Løysinga skal altså vere uavhengig av salskanal, transportmiddel og operatør.

For å få dette til blir billetten lagra i eit sentralt lagar (i ein «sky»), medan dei reisande har med seg betalingskortet som ein identifikasjon som bevisleg knyter dei til billetten. Ofte blir dette generelt referert til som kontobasert eller ID-basert billettering, og eit betalingskort kan vera ein av fleire moglege identifikatorar for billetten. I nokre salskanalar kan type reisebevis vere gitt til å vere det betalingskortet som blir brukt (tap-and-go), medan i andre kanalar kan kundane sjølv velje.

I tillegg medfører løysinga at det blir lagt til rette for ytterlegare utvikling av nye tenester og betalingsmåtar som pay as you go og samankopling av mobilitetsprodukt. Til dømes kan ein einskildbillett betalast med kort, og kortet kan brukast til å løysa ut ein bysykkel eller liknande (merk at dette berre er eit døme og ikkje noko som er vedtatt).

Nasjonale løysingar blir nytta

Som nasjonalt selskap eigd av Samferdsledepartementet tilbyr Entur sentralt lagar (nasjonalt hjemmeslagar) for lagring av billetter. Entur støttar både nasjonalt og lokalt definerte ID-ar. Lokalt definert ID blir gjerne kalla ID-tokens.

Betalingskort som reisebevis og identifikator vil vera ei løysing med lokal ID-token. Tokenisering er ei avansert form for kryptering der kortnummer blir erstatta av eit unikt digitalt kortnummer. For kvart betalingskort blir det generert eit slikt unikt og anonymt nummer som erstattar tradisjonelle kortdetaljar. Nummeret blir ID-token og dermed identifikasjonen til billetten. Verken det verkelege kortnummeret til kunden, utløpsdato eller CVV2-kode blir overført frå bankterminalen, og kortdetaljane er derfor verna.

Tokeniseringen skjer etter at betalingstransaksjonen er gjennomført. Betalingskortet med kortnummer som kan identifisera ID-token blir då reisebeviset og kan ved behov lesast av heilt tilsvarande eit reisekort (Skyskort) som mange kundar tidlegare har nytta.

Sikkerheit er i fremste rekke

Ved bruk av kort til betaling er sikkerheita viktig. Når kortet i tillegg skal kunna nyttast til reisebevis og kunne brukast i framtidige nye løysingar blir krava til sikkerheit ytterlegare heva, og ut over det som gjeld for betalingsterminalar som utelukkande blir nytta for betaling til dømes i ein butikk.

Sikkerheitsstandarden som vil bli nytta er PCI DSS som står for Payment Card Industry Data Security Standard. Formålet med PCI DSS er å styrka sikkerheita til forbrukarar knytt til

kortbetaling med éin felles standard for behandling av kortopplysningar som må følgjast av alle. Standarden dekker 6 hovudmål

1. Bygga og halda oppe eit sikkert nettverk
2. Verne kortdata
3. Handtere sårbarheit med eit program for sikkerheit
4. Gjennomføre streng kontroll av innsyn
5. Overvake og teste nettverk regelmessig
6. Halda oppe ein informasjonssikkerhetspolicy

Måla er delte vidare inn i 12 kravområde med til saman omtrent 250 krav som må oppfyllest for å vera PCI DSS-kompatibel.

Leverandør som skal handtera tokenisering skal være sertifisert i hht. til standarden og dokumentera ende-til-ende etterleving av PCI DSS. Standarden set krav til systemet som heilskap for både programvare og utstyr som skal nyttast (mellom anna baksystem, innløyising av betalingstransaksjonar, bankterminalane og programvare på bankterminalane). Systemet som heilskap skal spesielt sjåast i lys av at betalingskort som reisebevis skal fungera uavhengig av salskanal, transportmiddel og operatør.

Det er Skyss som er ansvarleg for billettsystemet og har inngått avtale med leverandør om dette. Leverandøren handterer kortdata for genering av ID-token og må vera PCI DSS sertifisert både med tanke på programvare, utstyr, rutinar og prosessar via eit godkjent sertifiseringsbyrå. Dette inkluderer programvare som blir installert på den enkelte bankterminalen.

Dei nye moglegheitene skal gjera det enklare både kundar og tilsette

- Bruk av betalingskort gjer at kundane slepp å ha med kontantar og vil vera ei god erstatning for reise pengar for dei som har vore van med det. Kontantar som kjelde for korona eller anna smitte blir samtidig redusert.
- Ved framtidig bruk av betalingskort som reisebevis slepp reisande å måtta ta vare på billettar, og kan nytte andre løysingar til å få kvitteringar. Bankkort som reisebevis føreset heller ikkje behov for ein smarttelefon eller ein app.
- Bruk av betalingskort skal forenkle og forbetre arbeidskvardagen for sjåførar, billettørar og andre medarbeidarar både hos operatørar og i Skyss, med mindre kontanthandtering og mindre risiko for ran.

Betaling med kort effektiviserer og gir kortare reisetid for alle kundar

Betaling med kort i staden for kontantar reduserer tid på haldeplassane og gir effekt for alle reisande.

Utvikling er ferdig innan nyttår

I arbeid med bankterminalar har det vore viktig med ein sikker og framtidretta løysing. Nødvendig utvikling blir ferdig før nyttår og utrulling blir planlagt til å starte i januar 2022.

Kundane kan ta i bruk betalingskort fortløpande

Det blir lagt opp til fortløpande moglegheit for kortbetaling om bord på bussar som har fått installert bankterminalar. Sidan det er eit stort tal bussar som skal få bankterminalar installert vil det i ein periode vera uføreseieleg om det vil vera mogleg å betala med kort eller ikkje. Dette vil det bli informert om, og først når all installasjon er ferdig vil moglegheita for betaling med kort bli marknadsført.

Risiko for forseinking

Det er ein verdsomfattande utfordring med leveransar av komponentar som følgje av koronapandemien, og leveringstida på bankterminalar som tidlegare var på 1-2 veker har auka betydeleg og det knyter seg derfor noko uvisse til dette.

Bankterminalar er berre éin del av eit større bilde

- Ny nettbutikk med alle billetter i Hordaland vart tatt i bruk i bruk 18. januar i år og står no for omkring 1 % av billettsalet. Skyss var her først ute med å ta i bruk Entur si løysing for ID-basert billettering. Saman med appen Skyss Billett er løysinga viktig del av det klare ønsket frå kundane om sjølvbetening.
- Ny betalingsløysing er installert på omkring 900 bussar i Hordaland og vart tatt i bruk for sal av einskildbilletter og 24-timersbilletter då fordørene opna og kontantbetaling kunne starta opp igjen 25. september 2021.
- SMS-billetter som eit kompensierende tiltak der ein kan kjøpa einskildbilletter er sett i verk og vil minimum behaldast inntil det er mogleg med kortbetaling om bord slik at kundar som har vore van til å bruka reisepengar på Skysskort i staden kan bruka betalingskort.
- Arbeid med prototype for nye billettautomatar for bybanehaldeplassar er i gang og det har vore gjennomført workshops med rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og fylkeseldrerådet, i tillegg til at Blindeforbundet har fått komme med innspel. Prototype er bestilt og når vi får denne på plass vil det bli ein ytterlegare involvering for å visa og testa denne.

Felles betalingsløysingar i heile fylket

Felles takst og sonestruktur for buss og bybane i Vestland fylke er ein føresetnad for felles betalingsløysingar i fylket. Felles takst og sonestruktur for buss og bybane i Vestland fylke blir behandla i fylkesutvalet 09.11.2021 (PS 214/21).

Når avgjerda om dette føreligg er hensikta å innføra Skyss Billett app i heile Vestland, då dette er sett på som den viktigaste betalingsløysinga for kundar. Korleis samordning av andre løysingar skal skje må administrasjonen komma tilbake til då det er ulike tekniske løysingar om bord i bussane i Hordaland og Sogn og Fjordane i dag. I Sogn og Fjordane er det i dag mogleg å betala med bankkort om bord i buss.